

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: **SOÓTHY GYULA.**
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Főpásztorunk státusgyűlési beszéde.

(Hiteles szöveg.)

(1913. nov. 20.)

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mélyen tisztelt Státusgyűlés!

Visszatekintve a mult státusgyűlés óta elmúlt esztendőnek fontos eseményekben és elemi csapásokban oly gazdag lefolyására, legyen szabad ezen ünnepélyes alkalommal az én kedves papjaim és híveim előtt azokra visszatérni és velük közölni szívem örömeit és fájdalmait. Ami legjobban fájt nekem ezen esztendőben, az a tervszerű hadjárat, amely a magyar püspöki kar tekintélyének lejáratására indult meg. Alig mulik el nap, hogy a magyar sajtó egyik vagy másik orgánuma ezt vagy amazt a püspököt meg ne gyanúsítaná, meg ne rágalmazná. Fáj ez nekem nagyon, mert nemcsak egyházam iránti szeretetből, hanem hazafias érületemnél fogva is nagy hibának tartom azt, hogyha a nemzetnek szellemi vezérei és lelki vezetői a népek széles rétegei előtt kisebbítettnek. (Ugy van! Helyeslés.) Lealázó még ezenfelül a magyar püspökök bizonyos osztályozása is. Mind-

nyájan Isten kegyelméből vagyunk Krisztus tanítványai és apostolai és ha egyformán nem működünk is, nem a jóakarát hiányán mulik, hanem a tehetségek és a kegyelmek mértékeinek különbözőségén. Én a tiszteletemelő püspöki karnak minden tagját jól ismerem, sokhoz közülök régi barátság szála fűz; jót állok mindenkiért, hogy cselekvésében mindegyiket a legtisztább szándék vezérli. És mit szólnak ahhoz az illetéktelen beavatkozáshoz, olyan dolgokba, amelyek a legfelsőbb körök legbensőbb ügyei és amelynek teljesítése Szentséges Atyánkat, Krisztusnak helytartóját és Ő Felségét, apostoli királyunkat egyedül illeti. Az ő felelőségek és kötelességük alkalmas egyének kiválasztása erre vagy arra az egyházi méltóságra és ebbe beleszólni senkinek sincs joga. (Ugy van! Helyeslés.)

Mélyen tisztelt közgyűlés! Nem hazafias cselekedet az, midőn valaki a magyar püspökök tekintélyét lerántja. Biztosíthatok mindenkit, hogy közöttünk nincsenek pártoskodások és nincsen más versengés, mint az, hogy ki dolgozhatik többet és hozhat nagyobb áldozatot Egyháza és hazája oltárára. (Élénk helyeslés.) Ezekhez legyen szabad még egy szerény kérészt csatolnom: engem soha senkise sajnáljon, mert én sajnálatraméltó nem vagyok. Boldog és megelégedettnek

érzem magam s ezt az érzést tölem senki el nem veheti. Két erős kincsem van: az egyik az én tiszta lelkiismeretem és a másik: az én kedves híveim bizalma. Ezt a két kincset akarom én, amíg élek, a magam számára biztosítani és halálom óráján a sírba levinni. (Élénk helyeslés.) Érdeklődtek az én politikai hitvallásom iránt is. Tizenöt éves püspökségem ideje alatt, soha senkinek sem alkalmatlankodtam vele, senkire reá nem neheztedtem, senki politikai szabadságát nem korlátoztam s azért talán nekem is, mint e haza szerény polgárának, jogom van arra, hogy politikai meggyőződésem legyen és ez ma is ugyanaz, ami husz év előtt volt. Mikor ott álltam annak a pártnak a bölcsőjénél, amelynek tüneményes és hitvalló vezéralakja még ma is szent előttem és áhítatos kegyelettel említem nevét, gróf Zichy Nándorét, A néppártnak voltam kezdettől híve, mert annak a pártnak célját, mint magyar és katolikus ember mindig magaménak vallottam. (Éljenzés és taps.) Papjaimnak polgárjogait is mindig tiszteletben tartottam, sohasem befolyásoltam őket másként, mint a saját példám által. Salus animarum suprema lex esto! Mi elsősorban lelkipásztorok vagyunk, legfőbb gondunk tehát a lelkek üdvössége. Nem szabad, hogy a pártoskodás és a politikai szenvedély elragadjon minket annyira, hogy a másnézetű

A Szent-Ferencz-rendi templom és zárda.

Gyulafehérvár, nov. 26.

Sétálni mentem kiélle a városból. A törvényszéki palotán túl nehéz a járás, most kövezik az utat; de azért valahogy átgázoltam a fagyott sáron, kőrákosokon. Eljutottam a „barátok”-templomáig. Nyitva volt, bementem. Imádkoztam s visszagondoltam az elmúlt 10 évre. A főoltáron akkor olyan furcsa alakú szentek állottak s valami megfjejthetetlen oltárkép. Régi, ősi oltárszekrény, mely mindig kellemetlen csikorgással nyílt meg, perze a belseje kékre volt festve. Piszkos fagyertyatartók, görbe gyertyákkal — hát még a mellékoltárok! Hátul a kórus alatt a „sötét” Mária, igazán jó hogy sötétben volt. S most mily változást? A „sötét” Mária fehér lett, a menyiben újra

festették s kis térdeplő van előtte. A mellék oltárok tiszták. A luszter helyett két „Viktorin”-lámpa terjeszti kellemes fényét. A főoltár — no az igazán kedves. Új tabernakulum, új ezüst gyertyatartók, új öröklámpa; a furcsa szentek eltűntek. Az oltárképet pár év előtt a főpásztor ajándékozta. Jézus Szívét ábrázolja — műretek — ugy, hogy a templomot Szent Szív templomának is nevezhetnénk. Minden ami új a Központi oltáregyletnek áldásos működése, minden ami tiszta P. Faustín érdeme, ki bámulatos ügyességgel mutatja meg, hogy a szegénység nem régiségben, elhagyatottságban a piszokban áll. A sekrestye rendes és kályhával van ellátva. Ennyi a templomról. Ott tartják az októberi és a júniusi ájtatosságokat. A hívek megszerették a templomot. Minden vasárnap és ünnepen 11 órakor van a szentmise rövid (jaj de nem akarják belátni a rövid szent beszéd üdvös és a hosszú prédikáció káros

voltát!) szent beszéddel. A zárda kívülről renoválva van; megnyomom a kapunál a villamos csengőt, jön ki a kapus és vezet. Elbámulok, milyen volt ez a zárda csak pár év előtt is és most milyen! Szép hosszú nyitott folyosó, keramit lapokkal kirakva, új ajtók, villanylámpák. Bekopogtatok. Belépek a házfőnök P. Faustín szobájába; ugy látszik, hogy ez az ebédője és nappali szobája; egyszerű, tiszta butorok, villanyvilágítás. Kérem, parancsoljon átjönni a fogadószobába — mondja ő. Kedves kis szalonzerű szobába lépünk: divány, székek, csipke függönyök, ügyes térdeplő, melyet gyóntató székke lehet átalakítani, villanyluszter, cserépkályha, szőnyegek. Mellette egy másik szoba, aajtájan nincs kilincs. Kérdőleg nézem. Ez a háló szobám klausulával ellátva, ide nem léphet be senki — szól a magyarázat. Az izlésesen berendezett szobában végzi téli hideg idejében a gyóntatást.

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

hiveknek bizalmát tőlünk elvonja. (Élénk helyeslés.)

Miről szóljak még Mélyen Tisztelt Státusgyűlés. Néha olyan szavakat adnak az én ajkaimra, amelyeket sohasem mondtam el. Ő Felsége apostoli királyunknál két év óta nem voltam és ha nála vagyok, tudom, minő tisztelettel és kegyelettel kell hozzá szólanom és kívánságát tőlem telhetőleg teljesítenem. Tiltakozom minden nekem tulajdonított nyilatkozat ellen. mert arról, amit beszéltünk, senkinek szólni nem szoktam; azért sohasem méltóztassanak bármily hiteleseknek látszó hirlapi közleményeknek ezentul sem hitelt adni. (Helyeslés.)

Még csak a júliusban lefolyt egyházmegyei zsinatra szeretnék visszatérni. Az erdélyi egyházmegye érdeme az, hogy ezen régi, kipróbált intézményt régi fényében és mint reményem, üdvös kihatásában állította vissza. Hála az erdélyi egyházmegye papságának, amely szegényes viszonyai között sem feledkezett meg soha kötelességeiről és mindig megőrizte főpásztora iránt való szeretetét és ragaszkodását. (Éljenz.) Római záródokum alkalmával megnyugtattam a pápa Ő szentségét, hogy az autonómia nem veszedelmes az egyházra, mert a világi hívők közreműködése úgy az iskolai, mint a gazdasági ügyek vezetésében az egyháznak csak hasznára lehet. Hoszszu tapasztalatom igazolja, hogy valahanszor az egyház érdekeit veszedelem fenyegette, v. a katolikus iskolák jellegét biztosítani kívántam, minden jótörekvésben ott állottak mellettem a világi hivatások és segítettek egyetértő tanácsaikkal. Szentséges Atyánk ezen kijelentésemet jó néven vette és azt hiszem, hogy ezzel is sikerült az országos autonómia régóta vajdud ügyét valamivel előbbre vinni. (Éljenz és zajos helyeslés.) Kegyeletes kötelességet kell még teljesítenem, midőn megemlékszem Bándy György szolnokdobokai alispán, valamint Bochor Mihály kuriai bíróról, akiket

Mindig szívesen áll e tekintetben rendelkezésre — s a mi fő — mindig otthon lehet találni, s ez nagyon fontos a gyónókra nézve.

Odébb egész sorozata a csinos szobáknak, melyek azonban lakóknak van kiadva.

A zárda el van látva mindennel, van kántor is Szekál ur személyében, van ministráns az árvaházból.

Hát aztán miből renováltatta ezt az elhagyott zárdát — kérdem a Patertől?

Takarékoskodom, nem utaztatok, antialkoholista és antinikotinista vagyok — s amit így megspóroltam, azt fektetem bele a renoválásba. Még tartozom — de remélhetőleg a jövő évben azt is letörlesztem. Most csak a tűzifa okoz gondot.

Mikor ottjártam ép a szindikus Koródy Imre és egy kedves hadnagy voltak a szalon vendégei.

a Gondviselés körülkből a közelmúltban kiragadott. Különösen az utóbbinak távozását fájjaljuk mélyen, aki egyike volt igazgató-tanácsunk legbuzgóbb és legtiszteltebb tagjainak. Emléküket őrizzük meg szívünkben, érdemeiket ismerje el jegyzőkönyvünk. Nagyon köszönöm, hogy ilyen tekintélyes számmal jelentek meg ezuttal is, különösen köszönetet mondok báró Jósika Samu öccsellenciájának, ki a bizottsági tárgyalásokon is mindvégig résztvett és nevében is a Státusgyűlést megnyitottnak nyilvánítom. (Hosszas és lelkes éljenz.)

A Státusgyűlésről

Legfontosabb része volt a gyűlésnek a vagyongazdálkodási szabálytervezet letárgyalása, melyet az október 27-én megtartott rendkívüli ülésén tárgyalt és szövegezt meg az igazgatótanács. Mivel a püspöknek római utja miatt vele nem tárgyalhatott, a püspöki joghatóságnak a szabályzat keretében miként teendő beillesztésére nézve, egy a szabálytervezet, mint a püspök által kívánt módosítások a státusgyűlés elé kerültek. A tizenötös bizottság magáévá tette azt a javaslatot, mely a püspök és igazgatótanácsa közös megállapodásának eredményeképp egy a szabályzat gyakorlati kivihetőségét, mint a püspöknek az összes egyházi vagyongazdálkodás felügyeleti jogait biztosította. Többeknek felszólalása után — akik a javaslatot hézagossnak találták — Jósika Samu báró felvilágosította a státusgyűlést annak céljáról (az autonómikus jogok védelme illetéktelen beavatkozásokkal szemben és az igazgatótanács hatáskörének szabályozása), és így az ügy sürgősségére való tekintettel rövid vita után az egész vagyongazdálkodási szabályzat a tizenötös bizottságtól ajánlott módosításokkal együtt érvényre emeltetett.

Nagy érdeklődés nyilvánult meg az új igazgatótanács tagok választása iránt. Ugyanis az 1910. évben a közgyűlés által

Az új lakást mult héten Soóthy kanonok áldotta meg.

Reméljük, hogy a Pater okos takarékosági sistemája folytán megkezdí majd egyelőre a templom szentélyének is a renoválását.

Egy baja van most még a templomnak, hogy télen nagyon hideg, mint aféle egyedül álló épület.

Ezen csak úgy lehet egyelőre segíteni, hogy csendes mise lesz csak vasárnaponkint.

Ősszel és nyáron a virágok idejében nagy buzgósággal díszítik virággal az oltárokat dr. Csubay Bonifácné és Oelberg Ottóné urnók.

Ezeket is nagy örömmel és hálával mesélte el nekem P. Fekete Faustin.

X. Y.

beválasztott 2 egyházi és 6 világi tag mandátuma, névszerint Karácson Márton és Balázs Ferenc egyházi, gróf Lázár István, báró Szentkereszthy Zsigmond, Novák Ferenc, Dorgó Albert, dr. Ugron Gábor és Pekri Sándor világi tagok megbízásai az idén lejárván és Bochor Mihály igazgatótanácsos elhalálozván, megüresedett tagsági helyeiket e közgyűlésen töltötték be választás utján.

A beadott szavazatok alapján tagok lettek: Karácson Márton, Balázs Ferenc, dr. Ugron Gábor, Dorgó Albert, Nemes Ferenc, Urmánczy János, Király Aladár, Köllő Ignác és Szentkereszthy Zsigmond báró. A státusgyűlés mely csendben hallgatta meg a szavazatszedő bizottság jelentését, a püspök az eredményt kihirdetve az igazgatótanács tagjainak megválasztását enuncialta. Báró Jósika Samu hivatkozván a világi elnökké történt megválasztása alkalmából tett nyilatkozatára, hogy ő csakis abban a reményben vállalhatja ezt újra magára, hogy gróf Lázár István személyében oadaad, munkabíró és készséges alelnök áll mellette, aki a felelősséget is, a munkát is vele megossza: ezen segítségtől megfosztva, tovább nem viheti a világi elnökséget és nem tudván helyeselni a módot, mellyel a választások — a tegnapi értekezlet megállapodása ellenére megejtettek — lemond a világi elnökségről, (s nyomban el is távozott a gyűlésteremből Lázár István gróffal együtt.

A státusgyűlés tagjait kinosan érintette ezen nem várt fordulat, s több felszólalás történt, a helyzetnek miként leendő szanálására. Több igazgatótanácsos késznek nyilatkozott a Lázár István gróf javára benyújtandó lemondásra, de ez a szabályzatba ütközvén, elfogadható nem volt. Így csak arra szorítkozhatott a státusgyűlés, hogy Ugron Gábor dr. indítványára egyhangulag bizalmat szavazzon a világi elnöknek, s őt lemondásának visszavonására felkérje; Dorgó Albert indítványára köszönetet szavazott gróf Lázár Istvánnak oadaad, szorgalmas munkásságáért. Az elnöklésben magára maradt püspök kijelentette, hogy bármennyire fájjalja is a történeteket, azok autonómikus életünkben megeshetnek, s a megajtott választások törvényességéhez szó nem fér. Azért a napirendnek megfelelően kérdi, hogy az alelnök választása közfelkiáltással kívánja megejteni a státusgyűlés? Miután Györfly Gyula a titkos szavazáshoz vonatkozó indítványát visszavonta, egyhangulag közfelkiáltással báró Szentkereszthy Zsigmond b. t. t. és ny. kir. táblai elnök választott meg a következő 3 évre, az igazgatótanács alelnökévé, aki a választást el is fogadta, — és ezen minőségében az elnöki emelvényen helyet foglalt. A püspök ezután kihirdette a bizottságokban választott tagoknak neveit, köszönetet mondott az előadóknak és az ülést este fél 7 órakor bekezesztette.

DR. DARAMUS KORNÉL

RENDEL: DÉLUTÁN 2-5-IG.

FOGÁSZATI MŰTERME

GIZELLA-UDVAR, I. EMELET.

GYULAFEHÉRVÁR.

A főpásztor üdvözlése.

Vasárnap e hó 23-án tisztelgett a püspök urunknál a székeskáptalan Tamási nagyprépost vezetése mellett, hogy örömét fejezze ki afölött, hogy római utjáról szerencsésen hazaérkezett.

A nagyprépost következő tartalmas beszédben köszöntötte erdély püspökét:

„Nagyméltóságú és fötisztelendő Gróf, Püspök Ur, Kegyelmes Urunk!

A férfi, ki saját maga és családja jólétéért fárad és lelkiismeretesen dolgozik, tiszteletet érdemel, az előjáró, ki szűk családi körén túl nagyobb testületek javát odaadással munkálja, elismerésre méltó, aki pedig önmagának s jogos igényeinek is mellőzésével teljes életét és összese erejét Isten országáért a lelkek üdvének szenteli, bámulatunknak ideális eszménye.

Az embereknek Istenhez vezetése s ez által boldogítása, az Excellentiád utólréhtetlen munkásságának célja és rugója. A templomokban, az iskolákban, az egyesületekben, az íróasztal mellett, a társadalomban az igazi boldogság és a lelki élet áldásai fakadnak mindenütt nyomában.

A valódi lelkiélet örömeit az anyagi világ nem ismeri s az arra fordított munkát sem tudja értékelni, sőt korlátoltágánál fogva félreismeri, de az örök értékek Uránál ez az önzetlen munka a testi és lelki áldások szakadatlan láncolatát nyitja meg.

Az áldások és kegyelmek biztosításának gondolata vezette Nagyméltóságodat a nagy távolság és az ut fáradalmainak ellenére Rómába, a kereszténység központjába, hogy a keresztény világ fejtől közvetlenül vegye át és hozza el hiteinek a buzdító és a küzdelmekre bátorító üzenetet. Buzgó imáinkkal kísértük Excellenciádat az örök városba s annak a kereszténység dicsőségét sugárzó nagy emlékeihez és az apostol fejedelem sirjához.

Szerencsés hazaérkezése alkalmából Excellentiádat örömmel üdvözljük s hálásan köszönjük, hogy az apostoli szentszék iránt való szilárd hiúségünket, törhetetlen ragaszkodásunkat és gyermeki szeretetünket tolmácsolni s becsületes munkánkra és törekvésünkre a szent atya áldását meghozni kegyeskedett. Benső örömünk és hálás köszönetünk ismétlése mellett szívből kérjük Istent, hogy földi országának dicsőségére Nagyméltóságodat jó egészségben sokáig éltesse.

A főpásztor meghatottan köszönte meg káptalanának ragaszkodását; megköszönte a multban tanusított támogatását. Kérte, hogy jövőre is, különösen a rákövetkezendő nehéz napokban álljon továbbra is oldala mellett tanácsával, segítségével. Ezután minden egyes kánonokját megölelte s megkezdődött az örömebed, mely vidám hangulatban folyt le.

„Atilla sirja.“

(Kémenes Antal urnak.)

„Csak egyedül magam tanulmányoztam a tulajdonjegyekül használt rovásjegyeket“. Irja indignálódva fenti címen megjelent cikkemmel kapcsolatban Kémenes ur. Már most én, persze, zavarban vagyok, mert éppen a Kémenes ur apósától, id. Józsa Sándor urtól (akit minden székely tanító tisztel, mert sokoldalú munkásságban öregedett meg!) hallottam, hogy ő is foglalkozott a székely családjegyek tanulmányozásával. (S eshetően még mások is!...) Ha az após babérrját a veje igényli, kész a legveszedelmesebb konfuzió... Én félreállok...

A cikkben kifogásolt „felfedezés“ a tudomány számára való felfedezést jelent. Magam is hallottam a Kémenes ur sógorától, ifj. Józsa Sándortól, hogy a környékbeliek régóta ismerik azokat a köveket.

A Nemzeti Múzeum szerintem nem azonos az Erdélyi Múzeummal. Ha amannak a kiküldöttjeit várjuk, sajnos, még mindig van rá idő, hogy méltó fogadásukra puccba vágjuk magunkat és „kisirisítjük“ a bajuszunkat...

Különb is a redakcióra is vetek. Mert („engedelemmel legyen mondva!“) későn adta ki a dolgozatot, noha jóval előbb kapta. Innen magyarázható a „késedelmes hiradás“.

De hiszen ez nem is akart hiradás lenni. Csak afféle hazafias merengés. Így fogta fel a szerkesztőség is és úgy kezelte, mint aktualitást.*)

Gyergyóremete, 1913. nov. hó.

Földes Zoltán.

*) Ezzel a vitát be is fejeztük. Szerk.

Téli napok.

A szép hosszú ősz után bizvást várhatjuk a téli napok beköszöntését. A megbizhatatlan időjárás szerint kemény telünk lesz. És bár úgy lenne, mert a jó hosszú tél után jobban remélhetünk egy téli fagyok nélküli tavaszt, mely Magyarország szülő és gyümölcstermelésének az utóbbi években jóformán véget vetett.

A mezőgazdasággal élő Magyarország a tél bekövetkeztével pihenőre tér. A munkaalkalmak ugyszólván megszűnnek, a falukra ráül az unalom, sok helyt az inség is. Ne nézzük könnyen a földmivelő nép téltlenségét, hanem sorsuk iránt való jóérzékkel segítsünk rajtuk. Segítsük a telét gond nélkülűbbé tenni. Valóban kevés fáradozásunk lenne ezzel és mélyreható szociális áldás fakad a nyomában. Kenyeret adhatunk a népnek, csak akarjuk.

De hogyan lehetséges, hogy a földmives nép télen is keresethez jusson? Hogy hogyan lehet, szeretnők a kérdéstevőt elvezetni azokba a háziipari termelő szövetkezetekbe, (van már belőlük az országban vagy száz) ahol a nép télen rendszeresen gazdasági háziiparral foglalkozik. Minden helyen a háziiparnak azt a fajtáját végzik, amelynek nyers anyaga ingyen kéznél van. Ahol erdő van, ott a fát szerszámnak faragják; ahol nád, káka

terem, ott alkalmas szatyrokat, tyukeltetőket, párszáritókat, gyékénytakarókat fonnak; ahol füzfá terem, ott kötik a gyümölcsös kosarakat, ahol kukoricacsuhé van, ott a szakajtókat, a kenyértartókat és egyéb ilyen, a háztartásban felhasználható tárgyakat kötnek. Milliókra megy a cirokseprő háziipari feldolgozása, hiszen egész hajórakományokat küldünk Amerikába, egyik bácskai termelő szövetkezet nyolcezer utazókosarat szállított a mult évben Argentínába, a hegyvidéki lakosságtól egy millió darab nyírfaseprőt vett a főváros; kórházak, elmeegógyintézetek, a magyar államvasut kiűnő és tömegmegrendelői ezeknek a háziipari tárgyakkal. Meglepő, de bizonyos dolog, hogy ámbár mintegy száz-ezer család foglalkozik hazánkban gazdasági háziiparral, — mégis a gyümölcs-kosarak nagy kontingensét Galiciából hozzuk be.

Miért nem csináljuk ezeket itthon? Mért kell idegenbe adni érte a pénzt? Miért ne foglalkoztathatnók mi a dolog nélkül való földmivéseket? Beigazoldott dolog, hogy egy szorgalmas földmivelő család télen át háziiparból megkeresett napi három koronát, de az egy korona átlagos kereset egészen bizonyos. Aki a nép téli élését ismeri, az tudja csak igazán, hogy a napi egy korona valóságos népiéleti tényező és ennek téli keresetében nem csigázódik, nem senyved el a napszámos, nem adósodik be, nem kénytelen előleget szedni a nyári aratási részére, szövel meg van előzve és anyagi boldogulása előtt nincsen a terhes adóságok torlasza.

Micsoda nagy dolog lenne, ha vármegyénk községeiben a gazdasági háziipar minél nagyobb lendületet venne. Kétségbeesve nézzük az Amerikába való kiözönlést, melynek egyik nagyon erős faktora a téli nyomorúságtól való félelem. Aki nyáron át arat és csépel és cukorrépat szed ősszel, annak ha télen egy kis háziipara van, jobb dolga van minálunk, mint a városi kishivatalnoknak. Különösen ha sikerül a maga fészkébe vonulni, és ott ügyes felesége a gazdasági mellékhaszonvételek által gyarapítja a család évi jövedelmét.

De hiszen ezek mind ismert és régen bizonyított dolgok. Nálunk azonban az a baj, hogy a kezdeményezés munkáját kényelemszeretétből senki se vállalja. Meg vagyunk győződve, hogy a nép javára üdvös dolog lenne valamelyes háziiparnak tanitattása, de nem tudjuk, vagy nem akarjuk tudni, hogy hol kell megindítani a lépéseket?

Ebben akarunk tanácsot adni. A földművelésügyi miniszterium évenként az ország ötszáz községében háziipari tanításokat rendez. Az ügy élén Adler Rácz József miniszteri tanácsos áll, mint háziipari miniszteri megbízott. Neki kell írni, ha a községben valamely háziipari tanítást ingyen óhajtanak. Persze, a községi előjárókban is legyen annyi áldozatkészség, hogy helyiséget, fűtést és világítást ő adjon. A földművelésügyi miniszter tanitómestert küld ki és ha csak kezdetben husz családtag tanulja meg a háziipar üzésnek valamely fajtáját, — ha hasznal lesz abból, annak a husz törekvő ember-

Katholikus családhoz házvezetőnő kerestetik, ki a főzést is elvállalná.
Jelentkezhetni a kiadóhivatalban.

nek, majd utána jön a többi is. Nem kell attól félni. Így volt ez minden községben és ott ahol a nyersanyag megszerzése pénzbe nem kerül, a háziipar virágzó téli foglalkozás lesz.

Ezek szerint jóformán egy kis érdeklődésével azoknak, akiknek ez állásuknál vagy hivataluknál ez amugy is kötelessége, — megteremtődhet a községekben a gazdasági háziipar, mely a nép könnyebb megélésére vezet.

H I R E K.

Püspök Urunk Kolozsvárt, december 2-ikán (kedden) elnökölni fog az arra a napra összehívott rendkívüli igazgató-tanácsi ülésen, s onnan Budapestre utazik, hogy a kalocsai érsektartomány többi püspökeivel együtt tanácskozásokat folytasson az egyházjog törvénykönyv tervezett reformja ügyében.

Pápai áldás a székesegyházban. Püspök Urunk e hó 23-án a székesegyházban 9 órákor csendes misét mondott, mely alatt Balázs kanonok-plebános rövid szentbeszédben fejtegette a szentséges atyánk áldásának jelentőségét. Mise alatt többen áldoztak s a végén részesültek a jelenlevők az áldásban. Megjegyzendő, hogy előtte való nap gyóntatás volt a székhely három templomában s reggel mindenütt tömeges volt az áldoztatás. A pápai himnus hangjai között hagytuk el a székesegyházat.

Meghívó. Az Erd. r. kath. Irodalmi Társulat választmánya december hó 1-én délután 5 órákor a r. kath. főgimn. tanári tanácskozó termében ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

Az oltáregyletünk december hó 7-én tartja imáadását s délután 4 órákor évi közgyűlését, melyre a tagokat ezennel meghívja a vezetőség.

A kolozsvári polgármesterválasztás. E hó 27-én tartotta meg Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága gróf Bethlen Ödön elnöklésével a polgármesterválasztó közgyűlést. A kandidáló bizottság dr. Haller Gusztávot és Fekete Nagy Bélát jelölte. A szavazatszedő bizottság elnöke dr. Apáthy István egyetemi tanár volt. Este fél nyolcig folyt a szavazás, ekkor tett jelentést dr. Apáthy a közgyűlésnek arról, hogy összesen 122 szavazatot adtak le, ebből dr. Haller Gusztáv kapott 81 szavazatot. Gróf Bethlen Ödön főispán erre dr. Haller Gusztávot, az erdélyi római katolikus státusnak, valamint az E. M. K. E.-nek jogtanácsosát Kolozsvár szabad királyi város megválasztott polgármesterének jelentette ki és küldöttségét menesztett érte. Nagy éljenzés fogadta a közgyűlési terembe lépő új polgármestert, aki nyomban letette a hivatalos esküt, majd megköszönvén a törvényhatósági bizottság bizalmát, beszédet mondott. A polgármester programbeszédét nagy tetszéssel fogadták a törvényhatósági bizottság tagjai.

A gyulafehérvári áll. el. iskola a magyar népoktatás megteremtője báró Eötvös József és Erdélyi dicsőséges fejedelme Bethlen Gábor emlékezetére f. hó 27-én délelőtt fél 11 órákor az iskola emeleti nagytermében emlékünnepet tar-

tott, melyen a megnyitót Szentpéteri igazgató, az emlékezésedet Gál Mihály tanító tartotta. A műsor többi pontja is kedves és ügyes volt.

Kérelem. A ft. plebános urakat nagyon kérem, hogy a községükben tartott misszióról vagy lelkipályakortról szíveskedjenek rövid relációt küldeni a misszióegylet Naplójába való bevezetés céljából.

Adomány. Alsó Kamill urnó Désről egy méter aranyrojtót küldött az oltáregyletnek. Követendő példa.

Első hajnali mise hétfőn lesz s tartja Zomora Dániel praelatus-kanonok.

Leleki gyakorlat. A vajdahunyadi oltáregylet meghívására Balázs Ferenc kanonok dec. hó 4., 5., 6. napjain leleki gyakorlatot tart az egylet tagjai részére.

Szent Erzsébet ünnepe. Magyarországi Szent Erzsébet napján, november hó 19-én, délelőtt 9 órákor ünnepélyes szentmise volt a várbeli székesegyházban, amelyet Zomora Dániel kanonok-praelatus, püspöki helynök mondott. A szentmisén megjelentek: a katonaság s a polgári hatóságok fejei, azután a főgimnázium, polgári fiu- és leányiskola, a róm. kath. és állami elemi iskolák növendékei. — A főgimnáziumi tanulóifjúság azután az intézet tornaacsarnokába vonult, ahol Szporni János tanár tanulságosan fejtegette Árpád házi Szent Erzsébetnek vizontagságos és dicsőséges életét; a tanulóifjúság szép éneke egészítette ki a szép és hasznos intézeti ünnepséget.

Diákcserkészet. A gyulafehérvári r. k. főgimnáziumban már megtették a kezdeményező lépéseket az egészséges és célszerű modern diáknevelő irányzatnak: diákcserkészetnek bevezetésére. Lestyán József vallástanárr és Prächlich János cs. és kir. hadnagy teljes odaadással megkezdtek a kiképzést. Prächlich hadnagy megmagyarázta a generalkartet és a specialkartet, azután bevezette a térképolvást és a Morse-jeleket. A cserkész tizparancsolat első parancsának kifejtése: „a cserkész becsületében feltétlenül bízni kell”, mely hatást tett a szervezkedőkre. Sok jó befolyást várunk a diákcserkésztől, amely a külföldi intézeteknél már kiállta a próbát és üdvösnek bizonyult. Prächlich hadnagy urnak szíves áldozatkészsége ezen a téren méltán érdemel nyilvános elismerést.

Harmincéves érettségi találkozó. Méltó örömmel ülték meg harmincéves érettségi találkozásukat az erdélyi róm. kath. Státus gyulafehérvári főgimnáziumának volt növendékei közül azok, akik az 1882—83. tanévben tettek érettségi vizsgálatot. Tizennegy érettségizett közül tizen gyűltek össze Kolozsvárt, november hó 19-én, és pedig ezek: Koródy Péter dr. székesegyházi kanonok, Magdó Mihály marosújvári plebános, Lukács Vilmos csikszenudmókosi plebános, Csató Ferenc csendőrezredes, Paál Vencel ny. járásbíró, Kolonits Dénes dr. csikszerepai orvos, gimn. egészségügyi-tanár, Kompolthy József, déskainai bányahivatali főnök, Kovács Géza nyug. postafőtiszt E. K. E. főútkár, Tordai Bertalan tetsdi jegyző, Csató János csikszerepai főgimn. tanár. — Az iskolatársak reggel 9 órákor a Szent Ferenc-rendiek templomában szentmisét hallgattak, amelyet Koródy Péter dr. mondott. Azután kivonul-

tak a temetőbe, ahol egyik elhunyt osztálytársuknak: Vass Albert dr.-nak a sírját megkoszorúzták. Délben közögebédre gyűltek össze, s innen üdvözölték még életben levő tanáraitak: Pál Istvánt, Avéd Jákót, Szentmiklósy Jenőt, s dr. Szuchy Bélát. A régi kedves emlékek fel-frissítése sok örömet és élvezetet hozott a találkozó bajtársaknak.

Magyar Nemzeti Zarándoklat a Szentföldre. Herceghimnisi hozzájárulással és a püspöki kar több tagjának védnöksége alatt zarándoklatot vezet a Szentföldre Gaibl Sándor p. praelatus, Apát-kanonok (Pozsony, Káptalan-utca 3.) 1914. február 28-iki indulással, a résztvevők számának korlátozásával. A 37. napra terjedő és rendkívül változatos és látványokban is gazdag programmu utazás díjai: az I. osztályon 1000 kor., a II. oszt. 800; a III. oszt. 480 korona. Jelentkezni 1914. jan. 1-ig lehet, részletes programokat választélyeg ellenében küld az érdeklődőknek.

Iskolai kézimunka tanfolyam. Örömmel veszünk róla hírt, hogy ilyen tanfolyam fog kétesülni vármegyénk iskoláinak vezetői és tanerői részére Bánffy Kázmér alispán összehívására a bevezető előadás november hó 16-án, vasárnap volt Nagyenyeden a vármegyeház nagytermében. Guttenberg Pál rámutatott a betűnevelés mellett a kézimunkára való nevelés fontos nemzeti érdekeire s kifejtette az iskolai kézi munkának nagy pedagógiai jelentőségét. A bevezető előadáson megjelentek városunkból: Majláth Ferenc püsp. jószágigazgató, Kárpiss János gimnáziumi és Eötvös Mihály polgári iskolai igazgatók, Bankó Lajos és Kéz Andor polgári iskolai tanítók. Az előadás iránt különben elég nagy volt az érdeklődés.

Az E. M. K. E. folyó évi december hó 8-án (Boldogasszony fogantatása napján) délelőtt 10 órákor Kolozsvárt, a nyári szinkörben, évi rendes közgyűlést tartja. E közgyűlésre az örökös erkölcsi testületek képviselőit, az alapító és rendes tagokat tisztelettel meghívjuk. Vendégeket szívesen látunk. Targysorozat. (Az alapszabályok 16. §. értelmében.) Hymnusz. Éneklí az „Összhang” Máv. dal- és zenegyesület daloskara. a) Elnöki megnyitó. b) A jegyzőkönyv hitelesítése 3 tag és jelölő-bizottság kiküldése. Képviseltek és üdvözletek bejelentése. Emlékezés báró Eötvös József Magyarországi első vallás- és közoktatásügyi miniszterére fölött, születésének 100-ik évfordulójára alkalmából. Tartja: gróf Apponyi Albert v. b. t. t., ny. vallás- és közoktatásügyi miniszter, orsz. képviselő, az Ernke örökös disztagia. (Emlékezésed után tíz percnyi szünet. Ezután a közgyűlés alapszabályszűri többi tárgyainak folytatása.) Szózat. Éneklí az „Összhang” Máv. dal- és zenegyesület daloskara. Délután 1 órákor közebbé a „New-York” szálloda földszinti éttermében. — Terítékjegy ára 7 korona.

Állázatos kérelem. Nagy Hunyadinak földjén, Csernakereszturon, a Szent Kereszt 1600 éves jubileumának örök emlékére Isten segítségével, az erdélyi róm. kath. státus méltóságos Igazgatótanácsának és az EMKE. méltóságos elnökségének nagybecsű támogatása mellett egy magyar plebániát óhajunk felállítani egy — 1000 léleknek megfelelő — templom-

mal a „Funka“-féle telken; hogy ezen gazdaságos vállalkozásunk a szent célhoz méltóan sikerüljön, Hunyadvármegye áldozatkész honfiához és honleányaihoz fordulunk elsősorban szeretettel kérvén, miszerint ezen egyház alapítására szíves adakozásaikat főtisztelendő Jancsó Ernő főesperes címén Piskitelepre küldeni kegyeskedjenek. Az adakozók lelki üdvéért évenként május és szeptember hónapokban két szentmise fog bemutatni a Mindenhatónak.

Missió Sárpatokon. Husek Gyula szerdahelyi főtisztelendő-plebános egyházközségünkben f. hó 18—23-ig missiót tartott. A templom úgy a reggelenként 8 órakor, valamint az esténként 6 órakor tartott szentmise, illetőleg vecsernye és prédikáció alatt zsufolásig tele volt a hívekkel, kik között református és g. keleti hívek is nagyszámmal voltak jelen. A missió atya a legnagyobb foku buzgalommal és a legtrikábban elérhető szép eredménnyel oldotta meg feladatát, amit legjobban bizonyított a sok könnyező szem, a fel-felhangzó szünni nem akározokogás és az, hogy nem maradt hívő, aki szent gyónását igazi töredelmességgel el nem végezte volna. Isten legyen jutalmuk ezért azoknak, kik számunkra e missiót lehetővé tették.

A már két év óta kész missiók keresztünn révén kegyességüket el nem feledjük.

Fájó szívvel váltunk el missió atyánktól, akinek szavára mindnyájan újjá születünk Krisztusban és boldogok vagyunk. Nem tudjuk elfeledni megható bucsuszavait: „En elmegyek. Isten tudja hogy ez életben találkozunk-e együtt vagy nem . . . Munkámért nem kérek más fizetést, mint azt, hogy imádkozzatok értem és szegény beteg édesanyámért.“

Az istentagadó. Alexander Bock, new-yorki festő, aki másfél évtizeddel ezelőtt vándorolt ki Amerikába, harminckét éves korában véget vetett életének. Gázlámpájának a csapját megnyitotta és a mérges gázt egy gummicsovön keresztül bevezette a tüdejébe. Reggelre holtan találták, mellette Schopenhauer könyve az élet hiábavalóságáról, s abban egy írás, melyben Alexander Bock azt mondja:

— Nem hiszek semmiféle vallásban, sem Istenben. En vagyok e világon a legmegátalkodottabb atheista. Éppen azért nem akarom, hogy bármely vallásos vagy jótékony egyesület gondoskodjék az eltemtetésemről. A hatóságok legjobban teszik, ha a holttestemet a városban gazdátlanul csavargó kutyák és macskák elé vetik táplálékul.

Ime ide vezet a hitetlenség, a rossz olvasmányok útján.

A régi olcsó élet. Ha manap két ember beszélni kezd, öt perc múlva kétségtelenül rátér a drágaságra, visszakívánta a régi időt, amikor sokkal olcsóbb volt minden.

Alább közlünk néhány kivonatot egy régi hivatalos írásból, melynek címe a következő: 1813-dik esztendei böjtmás hava 29-ik és következő napjaiban Szegvár helységében tartatott tekintetes nemes Csongrád Vármegyének közgyűlése alkalmatosságával a céhbéli mesterembere-

rek Kézi műveinek és munkáik ára szegődött cselédek, szolgák és napszamosok bére.

A vendégfogadásra nézve reguláris árszabály.

Egy portio leves, bármely féle legyen is 2 kr.

Tehénhus a hozzávalóval együtt 4 kr.

Egy portio bármily néven nevezendő főzelék 5 kr., detto be stinált ide értvén a bőti eleséget is 8 kr., detto tészta étel 8 kr., rostélyos petyenye, a vagy vesepecsenye 4 kr., detto sertés 8 kr.

Egy fertál csibe petyenye 8 kr.

Egy fertál liba petyenye vagy kátsa petyenye 8 kr. Egy portio pújka vagy borju hus petyenye 12 kr.

Egy portio sült halnak bár mely nem 12 kr.

Megjegyzés: Bár mely Petyenyéhez a fentebb kitett taksák mellett salátát is kötelesek adni a kortszámok.

Ha pedig egy társaságban többen esznek, ezen esetben 3 tál ételért fog fizetni minden személy 10 kr.-t.

Azon esetre, ha a 3 tál ételen kívül petyenye is adatik, 16 krt.

Hat tál ételért, ide nem értvén a bort és a kenyeret, 30 krt.

. . . De jó lenne az ilyen olcsó helyre ma — traktába menni.

Jellemző a mai cselédugyhoz. Jellemző társalgás vizitélkor két hölgy között.

— Hogy vagy megelégedve az új szakácsnővel.

— Elég jól! Nem nagyon szereti a tisztaságot, össze-visszatör mindent, ami a kezeiügyébe akad, piszkos, goromba, főzni nem tud, a házhoz jár a kedvese. . .

— Na és ezzer a rongygyal meg vagy elégedve?

— Igen; mert van egy megbecsülhetetlen jó tulajdonsága.

— Miféle jó tulajdonsága?

— Hogy megmarad.

Edison lángelméje. A huszadik századdal úgy van az ember, mint az egyszerű hegymászó az Alpesekkel; mindig magasabb és magasabb hegycsúcsra ért, azon hitben, hogy egy még magasabb most már igazán nem következhetik; míg egyszer aztán a Montblankon találta magát . . . Így voltunk a huszadik század nagyszerű találmányaival; azt hittük, hogy a találmányok századának csodavolta a repülőgéppel már betelt; de nem, egy napon szétröppen New-Yorkból a hír, hogy az emberi elme a nem várt magasságot is elérte: Edison föltalálta a beszélő-mozit! Mintha csak a nagy halhatatlan, Edison a maga halhatatlanságának részesévé akart volna tenni bennünket, szegény halandókat is, mondván, legyen ezental teste, mozgása, hangja, halhatatlan bárkinék. Mert a Kinetophon, a beszélő-mozi azt a csodát képes megcsinálni, hogy évezredek számára megörökíteni képes az ember leglényegesebb elemumait. Arról nem is szólva, hogy nemcsak a jövődönnek, de a jelennek is pazarul adózik a kinetophon. Már mint a ma emberének; és pedig azzal, hogy a legfőkéletesebb és egyben a legolcsóbb kulturális szórakozási eszköz. Hogy mi mindent várhat az ember a kinetophon-tól e téren, arról bőszeges felvilágosítással szolgál az a diszes album, ami most

jelent meg a Magyar Kinetophon Társaság kiadásában (Budapest, V., Falk Miksa-utca 30.) Többek közt legkiválóbb íróink, színművészeink és színművészaink is elmondják véleményüket Edison csodaalkotásáról. Csupa hódolat minden szavuk. Igazán nem csoda, hogy Budapesten a legelőkelőbb színházak és mozitulajdonosok vetélkedve nyitják meg kapuikat a kinetophonnak. De a mi számunkra a mi közönségünk szempontjából ennél is fontosabb, hogy mielőbb lát-hassuk és élvezhessük a lángelméjű amerikai legújabb csodaalkotását a beszélő-mozit.

Pensió-láz. Külföldön, különösen Németországban, az egyedülálló özvegyasszonyok és árva leányok már régóta tudják, hogy helyes beosztással, szorgalommal és ügyességgel kitűnő megélhetést biztosíthatnak maguknak a penzió tartással. Fűrődhelyeken, nyaralótelepeken, épen úgy mint a nagy és kis városokban szeri-száma sincs az olcsó, tiszta, szolid penzióknak, ahol átutazók épen úgy, mint állandó lakók kielégítő teljes ellátást kapnak.

Hazánkban csak lassan ment át a köztudatba a penzió-tartás nagy célszerűsége. De az utóbbi években rohamosan kezdenek szaporodni a penziók Budapesten épen úgy, mint vidéken is. A feltűnően fokozódó „penzió-láz“-nak pedig az a magyarázata, hogy az évről-évre jobban elterjedő „Háztartás“-ban magyar gazdasszonyaink olyan megbízható tanácsadót, s kifogyhatatlan háztartási kincsesházyát nyertek, mely még a kevésse gyakorlottakat is ellátja a külső és belső háztartás vezetésére szükséges minden ismeretekkel. Az a nő, akinek egy-kétezer megtakarított koronácskája van, bátran nyithat penziót, ha félévre csekély 6 koronát rászán a „Háztartás“ előfizetésére. A többi teendőt megtudja e kitűnő lap rengetek hasznos tartalmából. Mutatószám bárkinék ingyen küld a „Háztartás“ kiadóhivatal, Budapest, II. Margit-körút 5b.

A műtrágyák használatának terjesztése. A műtrágyák természetfokozó hatásának tudatában van ma már mindenki. Az utóbbi évek nagy természetbőbbleti jóformán mindenkit meggyőztek már arról, hogy a modern gazdálkodásnak elengedhetetlen keléke a műtrágyák kiterjedt alkalmazása. Mégis vannak uradalmak, köznépbirtokosok, amelyek többnyire forgótöke hiánya miatt — nem alkalmaznak műtrágyát. Ezen a bajon kíván segíteni az alakulóban levő Többtermelő részvénytársaság olyan módon, hogy ingyen műtrágyát fog kiosztani, melynek ára csak többtermelés esetén fizetendő meg, a mutatókönyves nyereségen pedig osztozódik a részvénytársaság a föld tulajdonosaival. Fontos közgazdasági feladatot fog tehát teljesíteni a részvénytársaság, melynek alakulása és működése elé különösen a gazdálkórök néznek nagy érdeklődéssel. A Többtermelő Részvénytársaság ideiglenes irodája (V., Mérleg-utca 11.) megkeresésre szívesen küld részvényláirási ivet.

A gyermek egészsége a család legfőbb kincse. Ha a gyermek a Zoltán-féle csukamájolajal táplálkozik, nincs baj, mert ereje gyarapszik s így a

betegségekkel szemben ellentálló lesz. Az alacsonyabb, mint a miénk, mert ott nincs angol gyermekhalandóság, azért sokkal család, hol a gyermekek a hidegebb évszak alatt csukamájolajat ne innának, s e célra nincs kiválóbb a Zoltán-féténél, mely kapható 2 koronáért Zoltán B. gyógytárában Bpest.

IRODALOM.

„A Kath. Hittérjesztés Lapjai” ez évi 9-ik novemberi füzeté kiválóan érdekes tartalommal jelent meg. A tanulságos és ismeretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 korona. Megrendelhető „A Kath. Hittérjesztési Lapjai” kiadóhivatalában, Nagyvárad, Ujvárosi plebánia.

A „Borromeus” hitszónoklati folyóirat (Győr; előf. 8 Kor.) most megjelent derék füzetével életerősen kezd meg XXVIII. évfolyamát. Ádventi vásár- és ünnepnapokra, András- és Miklós-bucsunapokra, karácsonyra és István vértanu napjára közöl tartalmas, szépen kidolgozott beszédeket, árvaházi és kórházi karácsonyünnepélyre ügyes alkalmi beszédeket, valamint ádventi oktatásokra kitűnő anyagot az Anyaszentegyházról. Jó lélekkel merjük ajánlani minden lelkipásztornak.

A fehér zászló alatt. Ifju kongreganisták jellemrajza. Irta Cséfalvay Nándor S. J. 152 oldal, 16 képpel. Budapest, 1914. Apostol-nyomda. Ára 1.20. Háromszázötvenéves jubileumát üli a Mária-kongregáció. Erre az alkalomra gyűjtötte csokorba a szerző huszonkét fiatal kongreganista jellemrajzát. Hőseit az utolsó évtizedek történetéből veszi, hogy a modern milj-ben nevelkedő ifju elé rokonlelküket állíthasson mintaképpel. Főtörekvése odairányul, hogy a huszonkét ifjut a jellemalakítás művészi munkájában, s a tisztultabb eszményekért folytatott küzdelemben bemutassa. A csinosan kiállított könyv megrendelhető e címen. Mária-kongregáció kiadóhivatala. Budapest, VIII., Mária-utca 25. Minden tíz példány után egy tiszteletpéldány.

Testvér. (Novák János versei.) Az első versfüzet és mégis úgy megragadja a figyelmet, mintha kész írói tehetség, kiforrott költői lélek munkája volna. Novák János ifju ember, az első verseskönyve az ifju lélek vágyait, reményeit, hitét lelkesedését tükrözteti vissza, de már biztos kézzel önti formába a mondánivalóit. Határozottan van mondanivalója, a belső szükség készletti írásra és ez a tulajdonsága az, amely bizonyosságot tesz hivatása mellett: a fiatal szerző irodalmi bemutatkozása értékeket hoz és azokkal várakozásokat ébreszt a jövőre. Írásainak költői tartalma van és erős formaérzék nyilvánul meg néhány versében. Novák

poézise tiszta, ideális érzésvilágból fakad, a hitnek, az emelkedett gondolkodásnak igyekszik hangot adni: a vallásos líra, a keresztény költészet melódiai csendülnek meg énekében. A hangjának még nincs egyéni ereje, itt-ott reminiscenciák, idegen hatások érezhetők, de ezeket előbb utóbb le fogja győzni a szerző költői ereje. A kis verskötet figyelmet érdemel, Novák János versét érdemes megjegyezni már az eddigi munkássága alapján is. A könyvet a Mária Kongregáció adta ki és Székely Vilmos Károly rajzolt hozzá szép címképet. Ára 1 korona.

T A N Ü G Y.

Hirdetés két pályamunkára.

A Csik vármegyei r. kath. Tanító-egyesület ezuton pályázatot hirdet:

1. Olyan pszichopedagógiai munka megírására, amely a nevelés könnyebb, okosabb eszközlése céljából „a gyermeki lélek megfigyelésének és tanulmányozásának módját”-t rendszeresen ismerteti s azt főként gyakorlati példákban állítja össze. A pályadíj 200 korona, (kétszáz korona), amely összeget az arra érdemesnek talált munka nyerheti el. Pályázati feltételek: a) a jutalomdíjra a fenti egyesület tagjai pályázhatnak; b) a munkának hat nyomtatott ivre kell terjednie; de c) kéziratban küldendő be (idegen kézzel írva) alulírott elnökség címére; d) a munka egész ivpájr számozott lapjainak csak egyik oldalára jól olvashatóan irandó; e) a szerző neve zárt borítékban, jellegével ellátva csatolandó a munkához; i) a beküldés határideje 1915. január 1.; g) a megjutalmazott munka az egyesület tulajdonává lesz és kiadási jogával csakis ez rendelkezik. (A pályadíjat az egyesület pénztára fedezi.)

2. A következő tétel kidolgozására: „Mi módon törhető meg az a hideg közöny, mely vármegyénkben az alkohollal ellenszolgálatnak is oly nagy szolgálatot tevő ifjusági egyesületek szervezését akadályozza?” Pályadíj 40 korona, (negyven korona), amelyet a legjobbnak ítelt pályamunka fog elnyerni. Feltételek: a) a jutalomdíjra pályázhatnak a Csik Vármegyei R. Kath. Tanítóegyesület tagjai; b) a pályamunka 1914. július hó 1-ig alulírott elnökséghez küldendő be, idegen kézzel, olvashatóan, számozott, egész ivpapír lapjának egyik oldalára írva; c) terjedelme öt írott iv, (20 oldal); d) a szerző neve jelleg, zárt borítékban a dolgozathoz csatolandó; e) a megjutalmazott dolgozattal — a közgyűlésen való felolvasás után — az „Alkohollelens Szövetség” elnöksége rendelkezik. (E pályadíj ítd. Szabó György gyergyószentmiklósi esperes, plebánus ur adománya.)

Csiksomlyó, 1913. november 19.

Zsögön Zoltán,

a Csik Várm. R. K. Tan. Egy. elnöke.

Hogy miképp gyógyítható tüdőbaj, számkórhogés és asthma, azt mindenki-vel díjtalanul közlöm. Küldjön a következő címre egy béléggel ellátott megolozott borítékot: Fau Kryzek, Wrschowitz bel Prag (Böhmen).

Papp János

tb. főesperes
† 1913. november 27.

November 19-én, Udvarhelymegye Máréfalva községben nagy temetés volt. Akkor helyeztük örök nyugalomra a község nagy szülöttjének főt. Pap János tb. főesperes, nyugalmazott nyárádrémetei plebánusnak porrézeit. S ajánlottuk lelkét a könyörülő Isten irgalmasságába. A temetésen jelen volt nemcsak a község népe s a vidék értelmisége, hanem az espereskerület papsága majdnem teljes számban, jelezvén ezáltal is, hogy az elhunyt nyugalmazott iránt szeretettel viseltettek életében s megtisztelték halálában. A temetési szertartást nagys. Pál István apát-főesperes végezte fényes segédlettel s a szent beszéd keretében az elhunyt nagyságát, helybeli plebánus főt. György Lázár festette le ékes szavakkal. A szónok a szívekbe markolt s a szeretet hurjait pengetve, a szentbeszéd alatt az egész község zokogott. Midőn a maga haláljáról szólt, hogy őt a lelkipásztorkodásban mily sokszor, s mily nemes buzgalommal segítette ez elhunyt s midőn azt mondotta, hogy: „mikor én lábamról a kór által sujtva leestem, ő betegen bár, de annál több lelkierővel felállott s fél évig gondozta roskadozó testben hiveimet” ő maga is sirt a sírókkal.

Az apát ur által végzett gyászmisén 17 pap vett részt s még két rokon pap misézett ugyanakkor az elhunyt részére nyugalmáért esedezve a jó Istenhez.

Pap János hült teste, az anya földben porladozik. A szerető szülők és testvérek porával vegyül össze az ő teste, mert ő ezt így kívánta. Azt akarta, hogy akikért 70 évet meghaladó kort áldozott, akiknek javát munkálta teljes életében: azok között legyen nyugalma a feltámadás szent reményében.

Pap János 45 évig volt pap. 45 évig volt buzgó sáfára a menyeyi gazdának. Szorgalma, takarékosága és józan élete által tünt ki. Fillért fillér mellé tett, hogy legyen amiből jól tegyen. Soha haszontalanságra nem költött, hogy annál nagyobb emléket állítson halálában magának. Soha senki hozzá nem fordult segélyért, hogy benne nemes szívű támaszra nem tált volna, ha erre rászorult és ezt megérdemelte. Sas tekintete egy pillanatra felismerte a szédélgőt s az ilyen környezetben levő nemes lelkű Meccenasra talált ő benne. Rokonai közül, szülő falujából 25 tanuló érezte nemes szívének áldó melegét s alól miüködött nemcsak a helybeli tanuló, hanem az egész környék tanulóifjusága benne szerető pártfogóra talált. Érettük sokat áldozott. Jobbágyiálván és Nyárádrémetén minta gazda volt. Ebből a körből már 6 éve, hogy eltávozott, de nevé hálával emlegetik, mert tőle sokat tanultak. Még a más valláson levők előtt is nagy tekintélynek örvendett, mert gazdasági tanácsai, s főleg példája által utmutatója volt a gyakorlati gazdaság terén

Igazán Horácius által megkövetelt jellem volt. Megalkuvást, stréberséget, szertelen kapaszkodást nem ismert. Az ilyen embert ostromozta. A munka teljesi-

tését alattvaló részéről elvárta, de abban maga járt elől. Ha valamely üdvös dolgot akart keresztül vinni, meg nem nyugodott, míg siker nem koronázta fáradozását. Egyik községében a templom elejébe a megváltás szent jelét nétkülöz emléket akartak állítani s midőn érveivel nem győzötte, magából kikelve azt mondotta: „Jó, állítsák fel, de én dinamittal fogom égbe röptetni az emlékoszlopot.” Ez a karakter imponált, az emlékek más helyet kerestek. Midőn a polgári házasság javaslata felett vitakoztak a vármegyék: Marostordában a vármegyeházán ketten voltak a javaslat ellen, de ő szentígy védelmében fél óras beszédét ellenfeleinek gunyakajára s közbekiabálása dacára is elmondta.

Végrendelete domborítja ki egész jellemét. Ebben kéri a teljes Szentháromság egy Isten, hogy ne igazságossága szerint ítélje meg; ne nézze élete sok hibáját, hanem gyakoroljon vele irgalmasságot. Szent Színe látásától ne fossza meg, hanem engedje bejutni a szentek örömébe. A bold. Szűz Mária, Szent József és Védőszentje Szent János apostol oltalma alá helyezi lelkét, kéri őket, hogy a halálban védjék, oltalmazzák és pártfogolják szegény árva lelkét.

Vagyonát, „melyet igazságos és fáradságos munka által szerzett meg: mértékletes és takarékos élet által tartott meg s így jogos tulajdonja s afelett szabaddon rendelkezhetik a következő célokra hagyja”:

1. Hitközsége részére, kepe megváltási célra hagyott 10.000 azaz tizezer koronát.

2. Egy szegény rokongyermek részére alapítványkép a Székelyudvarhelyi róm. kath. főgimn. kezelése alá 6000 koronát.

3. Máréfalva temploma részére, melybe életében egy oltárt készítettett 1000 koronával, hogy 1000 koronát tőke gyarapítására, 1000 koronát pedig mise alapítványra.

4. Máréfalva hitközségnek hagyja házat kised óvó céljára s hogy 2000 koronát az óvónó díjazására.

5. A papnevelő intézetnek hagyott 800 koronát.

Elhalálózása évfordulóján osztassék ki 200 korona kamatja.

7. Rokonainak hagyja szülöitől örökölt birtokait s négy testvére leszármazottjai részére hagy 1000—1000 koronát, összesen 4000 koronát.

8. A mikházi szerzetháznak 200 koronát.

9. Értékes ezüst kelyhét a máréfalvi templomnak.

10. Sirköre 500 koronát s 200 koronát sírfentartási-, ápolási költségre.

11. Felemlíti, hogy Nyáradremetére, öröklámpa olajra hagyott 400 koronát s szent mise alapra 200 koronát. Jobbágyfalvára is életben letett 600 korona tőkét kisedóvóda céljaira.

12. Ha még valami fennmarad, azt hagyja a helyi szegény alapra.

„Ecce quomodo, moritur iustus!”

Isten veled kedves lélek. Te egy hosszú élet munkáját, fáradozását és szinte nélkülözését szentelted szeretteid boldogítására. Emléked áldásban lesz a hálás községekben. Nyugodjál békében.

P. T.

Szerkesztői üzenetek.

As udvarhelymegyei tanitógyűlésre vonatkozólag két cikket kaptunk. ezeket leközöljük s a továbbiakra nézve a vitát lezárjuk; minthogy helyi érdekűvé válik, használnák az udvarhelyi lapokat.

Erssébet napra. — Későn érkezett. Eltettem jövő évre. Időben kérek mindent.

Mélyen jörök. Köszönöm, megjelenik — hogy mikor? Majd olvashatja. Meleg üdvözet. A másik lapba nem dolgozik senki.

Chr. Nagyon jól van. Nem voltak Kolozsvárt? En sem mehettem el. Köszöntöm a csalátiát.

Szék. A jelentézők ki lesznek sorolva. Ha jól imádkozik, megnyerheti.

B. D. Az oltáregyleti kérvények ideje szept. végén járt le — így hát a most küldött ad acta került.

A. E. Hogy hát no: szorgalmasan járogat templomba. Csak gyártson róla valamit. Köszönöm — jól vagyok.

Pályázat.

A magyarlaposi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik:

Javadalmazás: készpénzben 1200 K; alapítványos szentmiséből 68 K, stóla 40 K, kertiletmény 20 K, kérelmezett államszegély; 3 szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségekből álló lakás.

Kötelesség: az I—VI. vegyes osztályok önálló vezetése s a kántori teendők pontos végzése. Pályázati határidő: dec. 15., mely napon a választás is tartatik. Közbeeső vasárnapokon kántori próba. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatokat az iskolaszék címére küldendők.

12234—1913. kig. sz.

Hirdetmény.

Gyulafehérvár szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város képviselőtestülete 1913. év november hó 10-én tartott rendkívüli közgyűléséből 133—1913. kgy. számú határozatával a közműka hátralékosokat a megállapított váltáságr kétszeresének megfizetésére, behajthatatlanság esetén azzal egyenértékű természetben lerovandó munka teljesítésére kényszer útján is kötelezte.

Ezt azzal teszi közhírré, a határozat ellen a kihirdetéstől számított 15 nap alatt alólított hatósághoz benyújtható és Alsófehérvármegye alispánjához címzendő felbevezésnek van helye. (1901. évi XX. t.-c. 6. szakaszának első bekezdése.)

Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsától 1913. november hó 25-én.

Novák Ferenc
polgármester.

Arredamenti per il pubblico

FRANCIA · OLASZ · NEMET · ANGLI

OLAGNYELVEKET

MESTANULHATJA

tanító nélkül

SCHIDLOF D. 1000 ST

MÓDSZERÉVEL

AZ EGYES NYELVTANOK JO FÜZETBEN TELJESÉK A 600 DÍSZES VASZONMAPPABAN 200 DÍSZEGYBUJTVE 200

KAPHATÓ: **SCHÄSER FERENCZ** papírkész. Gyulafehérvár.

öt hónap alatt

500.000

példány fogyott el

Megbecsülhet-

len könyvek asz-

szonyrak, leány-

nak egyaránt!!!

A könyvpiac szenzációja!

A háziasszony legnagyobb gondja, hogy mit főzzön holnapra? A leggyesőbb háziasszony is gyakran zavarba jön ennél a kérdéssel. Ilyenkor, jó ha kéznél van a «Háztartás Könyvtára», de hasznos akkor is, ha megakarjuk tudni, hogy mit is főzzön a háziasszony olyat, ami izletes, olcsó és egészséges.

„A háztartás Könyvtára”

a kipróbált ételreceptek valóságos kincsébányája.

Szerkeszti: **Kürthy Emilné**

a «Háztartás» c. asszonyújság szerk.

Eddig mejelentek: 1. Hus- és bőjtí levelek. 2. Levesek való tészták és mellékételek. 3. Különféle előételek. 4. Tojás-ételek. 5. Marhaborjú- és sertés-ételek. 6. Hái és vad szárnyasok. 7. Nyul-, őz- és egyéb vadhusok. 8. Halak elkészítése. 9. Különféle főzések. 10. Gyurott és kiöt tészták. 11. Élesztős tészták és rétesfélék. 12. Torták könyve. 13. Sós és édes mártások. 14. Édességek és cukorkák. 15. Apró sütemények. 16. Különféle italok. 17. Józsi kenyérsütés. 18. Fagyaltok, krémek és kocsonyák. 19. Gyümölcs-befőzés. 20. Zöldség, uborka, stb. eltarása. Egy-egy szám ára csak 20 fillér. Mind a 20 kötet ára bármint 4 korona. Egyes füzetek megrendelésénél elegendő a szám feltüntetése.

Az összeg előzetes bekládése ellenében megrendelhető:

SCHÄSER FERENCZ könyvkereskedésében.

GYULAFEHÉRVÁRT.

Hirdetések felvételnek a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvár, Felsővár-tér. (Hungária-szállóval szemben.)

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztembe. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék velumok, baldachinok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. 11—33—52

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

Szent Margitszigeti Üdítőviz!

A legfinomabb szénsavval telített ásványviz.

Minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben kapható!

Mint asztali viz nagyon kellemes, jó hatásu, egészségápoló ital.

Főlerakat:

ifj. Baumann Nándor cégnél Gyulafehérvár.

Figyelem!

80.000 pár cipő!

4 pár cipő csak 9 korona.

Több nagyobb gyár fizetési zavara folytán megbízást nyertem egy nagyobb mennyiségű cipőt mélyen az előállítására alul ajánlani. Eladok ennél fogva 2 pár férfi- és 2 pár női fűzőcipőt galosírozva erős szegzett talppal, fekete vagy barna bőrből, legegészségesebb és legújabb alak, nagyság, szám és centiméter szerint. Mind a négy pár 9 koronába kerül!

Szállítás utánvétel ellenében.

S. A. Leser, Krakau (Galicia)
József-utca 10. L. 7203.

Becszerelés megengedve — esetleg a pénzt visszaadom. 74* 1-10

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását

elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő

KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom. 13—33—52

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett oltárépítő műhelye.

Pécs, Majláth-utca 25. sz.

Megbízható kath. cég!

A pécsi orsz. kiállításon az Iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal

mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak u. m.:

oltár, szószék, gyónatószek, templompadok, szentély-korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálok.

Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes megjelenés.

Lelekiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár

Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, masiv ésournéros butormunkát, É portálat és boltberendezést, S úgyszintén javításokat is el fogad. Szállít és lerak tölgy Z és bükkparketát. Árjegyzék I szerint irodai és vendéglői, T ebédlőszékeket, tükröket méret szerint. Raktáron tart minden fajta fakoporsókat is.

Lelekiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak. Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmu, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Naponta 2-szeri kenyérsütés.

Naponta friss élesztő!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy őzv. Lakner Antalné sütődéjét és lisztkereskedését átvettem s azt őzv. Lakner Antalné utóda (Labud József)

cég alatt minden irányban kibővíve tovább fogom folytatni. Tőlem telhetőleg rajta leszek, hogy az elődöm iránt széles körben tanúsított bizalmat a megrendelések gondos és pontos végrehajtásával a magam részére is kiérdemljem. Ajánlom elsősorú friss süteményeim, u. m. tejes és vajas kiflit, sós kiflit, sós fonotat, kalácsot, továbbá fehér, barna és félbarna kenyereimet. Dusan felszerelt lisztraktáromban házi kenyérnek való legjobb minőségű lisztjeimet, melyek kizárólag csakis a híres Neumann Testvérek cég aradi gőzmalma örleményei. Kiváló tisztelettel őzv. Lakner Antalné utóda (Labud József).